

Parlem amb Ferrer Ferran

Auditori de Paiporta: una nova raó per al desencís. Quina enveja! Un altre poble amb un espai cultural en condicions a l'abast de tothom. Per a quan el de La Vall? L'entrevista s'acorda en aquest lloc perquè Ferrer Ferran dirigeix un concert eixa mateix vesprada. El compositor i director també expressa la seua pròpia desil·lusió: «Quan organitzem un concert, no ve molta gent a escoltar-nos però avui que el repertori es dedica a Nino Bravo fa dies que s'han esgotat les entrades; i això que costen 10 euros! Així va la cultura al nostre país.» Acabada la breu sessió fotogràfica, trobem el resguard d'un camerino per seure i xerrar.

Dins del panorama musical bandístic, potser Ferrer Ferran és el compositor més popular a casa nostra. Rar seria trobar una formació que no haja interpretat alguna de les seues obres. La nostra entitat ha programat recentment la malaguenya *Mar i bel*, el concert per a oboè *El bosc màgic* o la peça amb cor infantil *Caragol Mi, Fa, Sol*. Però la seua fama no sols se circumscriu a les nostres fronteres, l'editorial holandesa De Haske distribueix la seua obra per a tot el món i Ferrer és convidat a Anglaterra, Itàlia o Veneçuela per dirigir o bé per fer d'ambaixador del model bandístic valencià: «Sóc llicenciat en direcció de banda per la Royal School of Music de Londres i de vegades vaig allà per explicar el fenomen de les bandes a Espanya però centrant-me en la Comunitat Valenciana. Intente influir per canviar la mentalitat i fomentar el simfonisme a la música de banda que es conrea a la nostra terra. És una aposta difícil perquè els compositors europeus o nord-americans tenen una altra concepció de les formacions de vent, amb una plantilla diferent on, per exemple, no hi ha tants clarinets. A Itàlia sí que veig que intenten imitar-nos més, potser per l'afinitat cultural, i miren de buscar la nostra sonoritat.»

Testimoni del “Sistema Abreu”

Com a director convidat principal de la Banda Simfònica Simón Bolívar de Caracas, Ferrer s'ha convertit en testimoni de les bondats de l'educació musical, el famós Sistema Abreu: «Aquest senyor fa trenta anys es lamentava perquè la totalitat dels membres de l'orquestra de la capital foren estrangers i organitzà entre els seus amics i coneguts músics veneçolans una trobada per formar una orquestra autòctona. Com que no disposaven de local d'assaig, quedaren a un descampat.»

Dels vint músics que havien compromés la seua assistència n'acudiren cinc però, abans de caure en el desassossec, el mestre Abreu albirà un bri d'esperança en veure arribar un nen de set anys descalç amb un violí de tres cordes. Es decidí a agafar una furgona i recórrer la ciutat buscant xiquets pel carrer, molts d'ells amb greus problemes familiars, per donar-los un instrument i ensenyar-los música. «Amb el temps, eixe grup de set músics es convertí en l'Orquestra Simón Bolívar. També nasquè l'orquestra jove —la que coneixem a Europa, que començà a dirigir un adolescent violinista: Gustavo Dudamel, avui dia reconegut en tot el món— i dues orquestres més a la capital. Fa quatre anys es creà la banda simfònica amb una plantilla equivalent a les formacions valencianes —ells sí que volen eixa sonoritat— i estan aprenent amb una selecció de directors i compositors entre els quals em trobe. Tinc l'encàrrec d'escriure'ls per al 2014 una simfonia coral, la cinquena del meu catàleg, que ha de ser apoteòsica.»

Primeres passes

Se'n recorda “com si fos ahir” de les primeres composicions que denomina “les peces de jugar”: improvisacions al piano —el seu instrument des dels sis anys—, baladetes, esborranys, material que guardava i que no ha tornat a utilitzar mai, entre el qual destaca *Investigación lunar*, que interpretà als dotze anys en una audició de la seua banda de sempre, la Primitiva de Paiporta: «Imagina't, degué ser penosa.» Ferrer va estudiar composició i direcció però la seua carrera estava encaminada com a pianista. De fet, guanyà el concurs de Música de Cambra de joves intèrprets de Joventuts Musicals, feia concerts per tot l'estat i era un sol·licitadíssim pianista acompanyant a qualsevol oposició, curs o prova d'accés al conservatori. «Volia estudiar direcció a Alemanya però als divuit anys guanyí les oposicions de Llenguatge Musical i Cant Coral i m'ho vaig treure del cap.» Començà a dirigir bandes per ací i a programar seriosament com si d'una orquestra es tractara però més avant «em tirava fer música, després de tan llarg i intens recorregut amb el piano necessitava alguna cosa més».

El seu professor Armando Blanquer li deia: «Fill, d'açò de la composició no es pot viure, resulta molt sacrificat.» Reveladora resultà, doncs, una demostració sobre l'Encore, un pioner programa informàtic d'edició de partitures. «El ponent demanà un voluntari pianista, que resultí ser jo, per demostrar que, mentre tocava, l'ordinador era capaç d'enregistrar la música i plasmar-la a la pantalla. Ui, sembla que açò de compondre siga més còmode —em vaig dir—. La qüestió és que allò m'engrescà a dedicar-m'hi de debò. Llavors tenia trenta anys. Les primeres peces d'envergadura per a banda foren peticions de José Vicente Ramón Segarra, company d'estudis i aleshores director del CIAC. Primer els vaig instrumentar per a banda un conte musical titulat *El pequeño Rugier*, que vam gravar allà a la Vall. Jovi m'encoratjà a escriure una obra simfònica per dur-la al certamen i vaig fer *La Sombra del Cruzado* tot i que finalment no van participar a cap certamen.»

Ferrer es considera un servidor de la música. Sempre respon afirmativament a qualsevol comanda, siga una peça breu i senzilla o bé difícilíssima i de llenguatge rebuscat com la simfonia que li demanà la banda Santa Cecília de Cullera per al darrer Certamen Internacional de València. «El meu mestre Jeff Penders em deia a la fi de la seua carrera —encara no s'ha mort però està molt vellet—: “Em moriré sense fer la simfonia de la meua vida.” I això em feia llàstima. És clar, ell estigué limitat perquè al seu país la demanda era exclusivament de música lleugera. Afortunadament això no em passa.»

Música del cor

«A mi em fa feliç fer feliç. Si la música que componc no em produeix plaer, difícilment podrà agradar als altres. El meu plantejament és escriure allò que m'agradaria escoltar. Per sort, des de la primera peça, el públic i els músics han acceptat d'allò més bé la meua proposta. Això m'ha conduït a desenvolupar aquest principi, fent més gran el simfonisme, fusionant el meu llenguatge amb elements contemporanis però sempre al servei d'eixa estètica de la música del cor. Eixa fusió crec que ha estat el meu gran encert.»

Quan un creador gira els ulls per contemplar el solc de la seua trajectòria artística s'enfronta a aquelles primeres obres vacil·lants: «Jo dic als meus alumnes de composició que les primeres peces mai no ens acaben d'agradar perquè manquen de l'entitat, del coneixement i la maduresa adquirits amb el temps. Personalment preferisc no tornar-les a programar, però hem d'acceptar-les com a criatures nostres. Et posaré un

exemple recent. El passat 17 de març, l'Orquestra Simfònica de Còrdova estrenà amb gran èxit la versió orquestral de la meua segona simfonia *La Passió de Crist*. Per cert, aquest és un punt important. Açò està canviant. De sempre, les bandes han agafat el repertori orquestral per transcriure'l però ara és a l'inrevés. Els compositors d'orquestra no criden l'atenció del públic i l'obra té un recorregut efímer, mor amb l'estrena. El cas és que el director estava entusiasmat i em deia «l'any vinent programaré una altra obra teua. Què et semblaria *La Sombra del Cruzado*? No en pot ser una altra? Home, jo te'n faria una altra —vaig respondre jo—. I per què passa això? Perquè, encara que jo li trobe molts defectes, alguna virtut deu tindre per a la resta quan la peça es recorda passats vint-i-cinc anys.»

«De la mateixa manera que l'acceptes, aprens compartir el fill: en el procés creatiu penses la música d'una manera determinada i en mans d'altres directors l'obra es transforma. Quan eres jove et costa acceptar-ho i digerir-ho —ara ho veig en els alumnes que, tornen tots cremats de les seues estrenes: “Mare meua, quina malifeta han fet de la meua obra!”—, però en acabant comprens que eixa variació és la riquesa de la música. Si es respecta la partitura —cosa que no sempre passa—, totes les versions em deixen satisfet.»

A més d'ensenyar composició al Conservatori Superior de Castelló, Ferrer dirigeix des de fa més de quinze anys a València l'Acadèmia Allegro, una iniciativa privada que ofereix uns estudis alternatius homologats a nivell europeu. «A Espanya estem passant un mal moment a l'ensenyament musical des de fa deu anys. No parle de la crisi. Els conservatoris s'han poblat de professors sense vocació que no viuen la pedagogia. Hi ha un gran fracàs per part dels alumnes, desmotivats, que van passant els cursos i quan acaben els seus estudis superiors no troben feina perquè no assoleixen el nivell adient. Què ha passat amb l'Orquestra de Les Arts? Tants músics que tenim i s'han vist obligats a contractar músics estrangers. Caldria analitzar-ne les raons. Ací no s'ensenyava a fer música. Parle de sentiment, de saber executar un passatge. Significa que la solució màgica rau en l'ensenyament privat en una escola com Allegro? No necessàriament. La nostra missió consisteix a oferir alternatives: acollim l'alumnat que no accedí als conservatoris, proposem un altre programa d'estudis, reforcem la formació dels alumnes dels conservatoris i també entretenim o juguem amb la música per a aquells nens que vénen perquè sa mare no els vol tindre a casa de vesprada.»

I què haurà passat amb el piano?

«Un amic m'escrivia al Facebook aquesta setmana: “Has sigut el millor pianista dels anys vuitanta.” Trobe a faltar les gires i el contacte amb el públic. Avui toquem una peça per a veu i piano sols i vaig demanar permís als dos pianistes de la banda per tocar-la jo. Ahir la vam assajar i quan s'acabà, els músics m'aplaudiren emocionats i el representant em felicità assegurant que era la millor versió que havia sentit. Eixos tres minuts que durà la peça els vaig gaudir intensament. Eixe contacte directe amb el públic no s'aconsegueix amb la composició o la direcció. L'ideal seria imitar el meu ídol, Leonard Bernstein, que era un gran compositor, director i pianista alhora. I damunt també una gran persona.»